

Wśród ciekawych inicjatyw znajdują się „carbon neutral” (pol. t1)um. „zeroemisyjne”) spotkania pa szczyty G8, Mistrza Świata w Piłce Nożnej w Niemczech w 2006 roku. Także, artyści tacy, jak wokalista Pink Floyd lub zespół Pearl Jam.

O Fundacji

Naszą nazwę definiuje nasze motto: „Stwórzmy klimat dla przyszłości”, dlatego pragniemy angażować do współpracy partnerskiej różne firmy, instytucje, a także osoby indywidualne.

Misja Fundacji to: skuteczne przeciwdziałanie globalnym zmianom klimatu, ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, wspieranie rozwoju społeczności lokalnych oraz promowanie odpowiedzialnego biznesu.

Fundacja Aeris Futuro przeprowadziła już kilkanaście akcji edukacyjnych i zalesieniowych oraz konferencji. Współpracuje z wieloma instytucjami, organizacjami porządowymi i ekspertami z kraju i zagranicą, jest członkiem dwóch ogólnopolskich Koalicji – Klimatycznej oraz Lanckorońskiej na rzecz Zrównoważonego Transportu.

Summary

The Time for Forest project by Foundation Aeris Futuro encourages to fund trees in order to neutralize carbon dioxide emissions resulting from transport and power consumption. It enables organizations and individuals to compensate for carbon dioxide emissions through planting trees and this way joining the campaign for climate protection.

Michał Rewucki

ZALESIENIA GRUNTÓW POROLNYCH W „PROGRAMIE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH”

Afforestation of formerly arable land in The Programme for Advancement of Rural Areas

Lasy są ekosystemem zdolnym do szczególnie wydajnego wiązania dwutlenku węgla i jego wyłączenia z obiegu na całe dziesięciolecia. Jest to tym bardziej istotne, że CO₂ jest głównym składnikiem gazów powodujących powstawanie efektu cieplarnianego, a lasy przyczyniają się do jego łagodzenia. Znacząco też zmniejszają problem, jakim jest erozja gleby, przeciwdziałają także powstawaniu powodzi, lawin i osuwisk ziemnych.

Las w niewielkim stopniu traci wody opadowe poprzez odpływ powierzchniowy, utrzymując je w geokompleksach, filtrując i oczyszczając.

W dbałości o utrzymanie tych cennych obszarów nie można zapomnieć o zalesieniach, które stanowią początkowy, nieodzwony etap w drodze długotrwałego procesu tworzenia kompleksu leśnego. Stąd grunty charakteryzujące się niską przydatnością dla rolnictwa stanowią niebagatelny obszar dla odtwarzania lasu, jak również kształtowania struktury krajobrazu obszarów wiejskich. Zalesianie jest istotnym czynnikiem w walce przeciw degradacji (erozji, wyjąłowieniu, przenikaniu zanieczyszczeń do wód) gruntów szczególnie na nią narażonych. W końcu zalesianie wzmacnia ekologiczne funkcje obszarów przez odtworzenie starych i tworzenie nowych połączeń między istniejącymi kompleksami leśnymi dla utrzymania ciągów migracyjnych zwierząt i korytarzy ekologicznych. Przede wszystkim zalesienia prowadzą do wzmocnienia i ochrony wartościowych przyrodniczo obszarów. Jednocześnie należy także pamiętać o siedliskach cennych gatunków flory i fauny, które należy chronić poprzez rezygnację z zalesień.

ZASADY UDZIELANIA POMOCY

Kto może zostać beneficjentem?

Program zalesiania gruntów rolnych oraz zalesiania gruntów innych niż rolne skierowany jest do osób fizycznych i prawnych (rolników), które są właścicielami gruntów rolnych położonych w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem PGL Lasy Państwowe.

Jakie obszary obejmuje pomoc na zalesienie?

Zalesienia mogą być wykonywane na gruntach rolnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa, użytkowanych jako **grunty orne lub sady**, w tym plantacje owocowe. W okresie programowania 2007-2013 istnieje możliwość zalesiania **gruntów innych niż rolne**. Obejmować ono będzie grunty odłogowane z **sukcesją naturalną**, przez którą należy rozumieć zmiany w zbiorowiskach roślinnych na gruntach odłogowanych. Ich skutkiem jest pojawienie się roślinności drzewiastej (drzew rodzimych gatunków lasotwórczych) w sposób naturalny. W ramach tego schematu będą również zalesiane grunty odłogowane wymagające ochrony z uwagi na pełnione funkcje wodo- i glebochronne.

Działki powinny być przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Jeśli gmina nie posiada aktualnego planu, wówczas należy uzyskać zaświadczenie, że przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Kryterium uzyskania pomocy stanowią również **powierzchnia i szerokość gruntów** przeznaczonych do zalesienia. Powierzchnia ta powinna wynosić co najmniej 0,5 ha, przy szerokości nie mniejszej niż 20 m. Mniejsza szerokość dopuszczalna jest jedynie w przypadku gruntów, które graniczą z lasem. Beneficjentem działania może stać się grupa rolników (minimum 3 osoby, prowadzące działalność rolniczą, które przeznaczają do zalesienia grunty o łącznej powierzchni nie mniejszej niż 2 ha).

W ciągu całego okresu trwania PROW 2007-2013 pomoc na zalesianie udzielana będzie jednemu rolnikowi (posiadającemu numer ewidencyjny) do powierzchni **nie większej niż 20 ha**.

W ramach powierzchni planowanej do zalesienia należy uwzględnić zachowanie odległości pierwszego rzędu posadzonych drzew od gruntów innych właścicieli. Odległości, jakie trzeba zachować, wynoszą 3 m od gruntów użytkowanych rolniczo i 1,5 m od gruntów leśnych. **Powierzchnię pozostającą w tak wydzielonym pasie wlicza się do powierzchni zalesionej.**

OBSZARY WYŁĄCZONE Z ZALESIEŃ

1. **Obszary Natura 2000.** Ograniczeniem tym są objęte obszary wyznaczone na podstawie Dyrektywy Rady 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 roku o ochronie dzikich ptaków - tzw. Dyrektywy Ptasiej i opublikowane w rozporządzeniu Ministra Środowiska oraz obszary wyznaczone na podstawie Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 roku o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) i oficjalnie zgłoszone przez Polskę do Komisji Europejskiej.
2. **Trwałe użytki zielone (TUZ).** Ograniczenie to dotyczy łąk i pastwisk faktycznie użytkowanych jako TUZ.
3. Działki rolne, objęte dopłatami z tytułu gospodarowania na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) przez co najmniej 5 lat od uzyskania pierwszej płatności ONW. Płatność ONW jest przyznawana w celu kontynuowania gospodarowania na gruntach rolnych o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Natomiast zalesianie gruntów rolnych ma za zadanie wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej. Dlatego też jest niemożliwe korzystanie z pomocy finansowej obydwu działań na jednej działce.

FORMA I WYSOKOŚĆ POMOCY

Wsparcie na zalesienie obejmuje dofinansowanie kosztów założenia uprawy, wykonania poprawek w drugim roku oraz zabezpieczenia przed zwierzyną poprzez grodzenie całości bądź części uprawy. Wsparcie to zostało wyliczone w formie zryczałtowanej. Stawki płatności przeliczono na jeden hektar zalesianych gruntów. Ich wysokość

uzależniona jest od kąta nachylenia stoku, na którym położone są działki przeznaczone do zalesienia.

Wsparcie jest wypłacane jednorazowo, po założeniu uprawy leśnej.

Wysokość kwoty wsparcia jest zróżnicowana w zależności od:

- proporcji gatunków iglastych i liściastych w strukturze drzewostanu;
- zabezpieczenia przed zwierzyną (ogrodzenie uprawy leśnej);
- ukształtowania terenu, przy czym na stokach o spadku większym niż 12° koszty zalesień zwiększają się w stosunku do kosztów zalesień gruntów o korzystnej konfiguracji.

Premia pielęgnacyjna jest wypłacana raz w roku przez 5 lat od założenia uprawy leśnej. Jest to płatność zryczałtowana, która została określona według stawki na jeden hektar zalesionych gruntów, również uzależniona od kąta nachylenia stoku. W kalkulacji płatności uwzględniono koszty prac pielęgnacyjnych (zwalczanie chorób i szkodników oraz usuwanie roślin zagłuszających sadzonki) oraz czyszczenia wczesne (usuwanie nadmiaru drzewek).

Ochrona indywidualna sadzonek przed zgryzaniem przez zwierzynę (głównie jeleniowate) stanowi dodatkową kwotę doliczaną w miarę potrzeb wynikających z wymogów ochrony uprawy leśnej i określonych w planie zalesienia.

Premia zalesieniowa stanowi wieloletnią rekompensatę za utracony dochód rolniczy z tytułu przekształcenia gruntu rolnego na grunt leśny, stąd premia zalesieniową **nie są objęte zalesienia realizowane w ramach schematu II**. Premia ta ma postać zryczałtowaną, skalkulowaną w przeliczeniu na jeden hektar zalesionego gruntu. Premia zalesieniowa jest wypłacana raz w roku, począwszy od roku założenia uprawy leśnej, przez kolejnych 15 lat. Warunkiem uzyskania premii jest przynajmniej **25% udział dochodów z rolnictwa** w strukturze wszystkich dochodów rolnika.

Nie przewidziano płatności na plantacje choinek świątecznych oraz drzew szybko-rosnących, których cykl produkcyjny nie przekracza 15 lat.

OBOWIĄZKI BENEFICJENTA

Uczestnictwo w działaniu nakłada na beneficjenta obowiązek założenia uprawy leśnej oraz jej pielęgnacji zgodnie z planem zalesienia. Dokument ten jest opracowany przy udziale rolnika, przez nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Najpóźniej w piątym roku od założenia uprawy leśnej rolnik składa do starosty wnioski o przeprowadzenie oceny udatności uprawy i przekwalifikowanie gruntu rolnego na grunt leśny. Starosta dokonuje oceny udatności uprawy na podstawie zasad określonych w załączniku do rozporządzenia. Uprawę uznaje się za udaną, gdy powierzchnia pokryta drzewkami wynosi ponad 70% powierzchni zalesionej działki rol-

---

nej. Po uznaniu uprawy za udaną starosta z urzędu ma obowiązek przekwalifikować zalesiony grunt rolny na grunt leśny. Uprawy przekwalifikowane są traktowane jak las w rozumieniu przepisów ustawy o lasach. Decyzja starosty o przekwalifikowaniu gruntu jest podstawą do wypłaty ostatniej płatności premii pielęgnacyjnej oraz premii zalesieniowej w pozostałych latach. W tym celu producent rolny jest zobowiązany dołączyć kopię decyzji do wniosku o wypłatę.

Każda osoba realizująca zalesienie może uzyskać pomoc doradczą świadczoną przez nadleśnictwa w zakresie zalesień i gospodarki leśnej (*Podstawa prawna: art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy o lasach*).

Summary

The role of forests in conservation of the environment and nature is invaluable. Thus, appropriate planning of afforestation is of major significance. The Programme for Advancement of Rural Areas 2007-2013 allows for afforestation of arable land and orchards of low value as well as fallow lands of natural succession.